

Bruksela, dnia 21.10.2013
COM(2013) 716 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**Broń palna a bezpieczeństwo wewnętrzne UE: ochrona obywateli i zakłócanie
nielegalnego handlu**

SPIS TREŚCI

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO Broń palna a bezpieczeństwo wewnętrzne UE: ochrona obywateli i zakłócanie nielegalnego handlu

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Konieczność działań na poziomie UE.....	6
3.	Priorytet 1: Ochrona rynku legalnej cywilnej broni palnej.....	10
3.1.	Zadanie 1: Wyjaśnienie, która broń palna jest niedozwolona, a która wymaga zezwolenia.....	10
3.2.	Zadanie 2: Ustanawianie norm unijnych w zakresie znakowania	11
3.3.	Zadanie 3: Uproszczenie przepisów dotyczących zezwoleń na broń palną.....	12
4.	Priorytet 2: Od legalnego do nielegalnego: ograniczenie przypadków przedostawania się broni palnej w ręce przestępców.....	13
4.1.	Zadanie 1: Aktualizacja kontroli sprzedaży i nielegalnego wytwarzania broni palnej.....	13
4.2.	Zadanie 2: Zapobieganie kradzieży i utracie	14
4.3.	Zadanie 3: Wykorzystanie działań zewnętrznych i procesu rozszerzenia do zmniejszenia zagrożenia przedostawania się broni z państw trzecich w ręce przestępców.....	14
4.4.	Zadanie 4: Promowanie niszczenia jako preferowanego środka usuwania nadwyżek broni palnej	15
5.	Priorytet 3: Zwiększanie presji na nielegalne rynki.....	15
5.1.	Zadanie 1: Wytyczne dla funkcjonariuszy organów ścigania.....	16
5.2.	Zadanie 2: Współpraca transgraniczna na rzecz udaremnienia nielegalnego posiadania broni palnej i obrotu.....	16
5.3.	Zadanie 3: Zacieśnianie współpracy w celu śledzenia broni palnej wykorzystywanej przez przestępców	17
5.4.	Zadanie 4: Wzmocnienie środków odstraszających od niewłaściwego wykorzystywania broni palnej	17
6.	Priorytet 4: Budowanie lepszego obrazu wywiadowczego.....	18
6.1.	Zadanie 1: Zbieranie dokładniejszych i bardziej wyczerpujących danych dotyczących przestępstw związanych z bronią palną w UE i na świecie	18
6.2.	Zadanie 2: Kierowanie szkoleń dotyczących egzekwowania prawa tam, gdzie są najbardziej potrzebne	19
7.	Wnioski	20
	ZAŁĄCZNIK 1 Priorytety i zadania.....	21
	ZAŁĄCZNIK 2 Statystyki	23

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Broń palna a bezpieczeństwo wewnętrzne UE: ochrona obywateli i zakłócanie nielegalnego handlu

1. WPROWADZENIE

Broń palna ma zgodne z prawem i odpowiedzialne zastosowania do celów cywilnych, a jej produkcja, sprzedaż i zakup stanowią część rynku wewnętrznego UE¹. Jednak broń palna w niepowołanych rękach może mieć druzgocące konsekwencje dla obywateli i społeczności. Wciąż jeszcze zbyt wiele jest w UE ofiar przemocy związanej z bronią². W pierwszym dziesięcioleciu XXI w. w 28 państwach członkowskich UE 10 000 osób zginęło w wyniku morderstwa lub zabójstwa z użyciem broni palnej³, a ponad 4000 osób co roku popełnia samobójstwo z użyciem broni palnej⁴. Średnio rocznie w UE na 100 000 osób przypada 0,24 zabójstw i 0,9 samobójstw z broni palnej⁵. Obecność ciężkiej i często nielegalnie posiadanej broni palnej, szczególnie w obszarach miejskich w trudnej sytuacji, może wzbudzać wśród obywateli poczucie braku bezpieczeństwa.

Uzbrojonymi sprawcami przerażających zabójstw, jakie miały miejsce w ostatnich latach w szkołach w Tuusuli (2007), Kauhajoki (2008) oraz w Cumbrii (2010) i Alphen aan den Rijn (2011) byli niezrównoważeni umysłowo dorośli, którym mimo ich stanu przyznano zezwolenia na posiadanie broni palnej. W Winnenden (2009) nastolatek użył pistoletu, który był przechowywany bez odpowiedniego zabezpieczenia w sypialni jego rodziców. W atakach w Liège w 2011 r. uzbrojony sprawca dysponował ogromnym osobistym arsenałem, w tym bronią wojskową i kolekcjonerską, którą kupił i poddał przeróbkom. Same tylko wymienione wyżej incydenty kosztowały życie 61 osób, w tym 19 dzieci⁶.

Jednocześnie nielegalnie posiadana broń palna jest często wykorzystywana do przymuszania i zastraszania ofiar przestępczości zorganizowanej. Nielegalny przywóz i sprzedaż takiej broni, jak również jej produkcja, stanowią dochodową działalność zorganizowanych grup przestępczych w UE, których liczbę szacuje się na 3600.⁷ Terrorysty i ekstremiści stosują broń palną w celu zastraszania i zabijania: siedem osób zginęło w atakach w Tuluzie i

¹ W 2011 r. producenci w UE wyprodukowali prawie 2 mln cywilnej broni palnej, co odpowiada około 20 % światowej produkcji; zob. wytyczne Rady Stosunków Międzynarodowych „Global Regime for Transnational Crime” z dn. 2 lipca 2012 r. i dodatkowe dane w załączniku 2.

² Eurostat, „Trends in crime and criminal justice”, 18/2013

³ Lata 2000-2009. Źródło: UNODC "Global Study on Homicide", 2011 r. Są to dane częściowe, ponieważ w przypadku większości państw członkowskich dane statystyczne dotyczące całego okresu są niedostępne.

⁴ GunPolicy.org

⁵ Zob. załącznik 2. Pomiędzy państwami członkowskimi występują ogromne różnice: od zera zabójstw przy użyciu broni palnej na Malcie do 0,71 na 100 000 we Włoszech, oraz od 0,7 sztuk broni palnej na 100 mieszkańców na Litwie i w Rumunii do 45 w Finlandii. Źródła: UNODC, Small Arms Survey, GunPolicy.org.

⁶ Liczba ta obejmuje sześciu sprawców, którzy popełnili samobójstwo po swoich atakach.

⁷ Europol, Serious and Organised Crime Threat Assessment 2013. „Bronią palną handlują często dobrze zorganizowane grupy przestępcze, które zazwyczaj zajmują się przemytem narkotyków lub innych nielegalnych towarów w celach zarobkowych”; Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC), „Digest of Organized Crime Cases”, 2012 r., s. 101.

Montauban w 2012 r., a dwie osoby w 2011 r. w incydencie w porcie lotniczym we Frankfurcie⁸.

Liczbę legalnie posiadanej cywilnej broni palnej w UE szacuje się na około 80 mln sztuk. Nie ma co prawda dokładnych danych statystycznych, jednak duża ilość broni palnej znajdująca się w nielegalnym obrocie jest często wynikiem kradzieży lub wypadnięcia z legalnego obrotu, nielegalnego importu z krajów trzecich lub przeróbki innych przedmiotów na broń palną. Nieznany pozostaje los prawie pół miliona sztuk broni palnej zgubionej lub skradzionej w UE, której przytłaczająca większość to cywilna broń palna, zgodnie z informacjami systemu informacyjnego Schengen⁹. Tylko w jednym państwie członkowskim, Francji, władze zgłosiły 40-procentowy wzrost przypadków zajęcia skradzionej broni cywilnej i wojskowej w latach 2010-2011¹⁰. Duże ilości ciężkiej broni kategorii wojskowej były przywożone do UE od połowy lat dziewięćdziesiątych z Bałkanów Zachodnich i krajów byłego bloku radzieckiego¹¹. Były one często przemywane w małych ilościach, ukryte w pojazdach takich jak autokary, aby uniknąć wykrycia¹². Ostatnie dramatyczne wydarzenia w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie niosą ze sobą ryzyko, że nadwyżka broni wojskowej, również skradzionej, dotrze do europejskich rynków przestępczych podobnymi szlakami. Broń palna oraz jej części i komponenty są również w coraz większym stopniu przedmiotem handlu online, a następnie są dostarczane za pośrednictwem sprzedaży wysyłkowej, usług pocztowych lub przesyłek ekspresowych. Organy ścigania w UE są zaniepokojone faktem, że broń palna, która została pozbawiona cech użytkowych, jest nielegalnie przywracana do użytku i sprzedawana do celów przestępczych, że przedmioty takie jak pistolety alarmowe, wiatróvky i broń na ślepą amunicję są przerabiane na nielegalną śmiertelnie skuteczną broń palną, oraz że wkrótce przestępcy mogą wykorzystywać techniki drukowania przestrzennego do produkcji broni domowej roboty lub wytwarzania części zamiennych wykorzystywanych do przywracania broni do użytku. Poniżej przedstawiono przegląd niektórych szlaków przemytu broni palnej, zgłoszonych przez ekspertów ds. broni palnej z państw członkowskich.

Szlaki przemytu broni, zgodnie z informacjami przekazanymi Grupie Roboczej Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej¹³

⁸ Europol, TE-SAT 2013 - EU Terrorism Situation and Trend Report. Zastosowana broń to pistolet Colt 45 i pistolet maszynowy Uzi (Tuluza/Montauban) oraz pistolet 9 mm FN P 35 (Frankfurt).

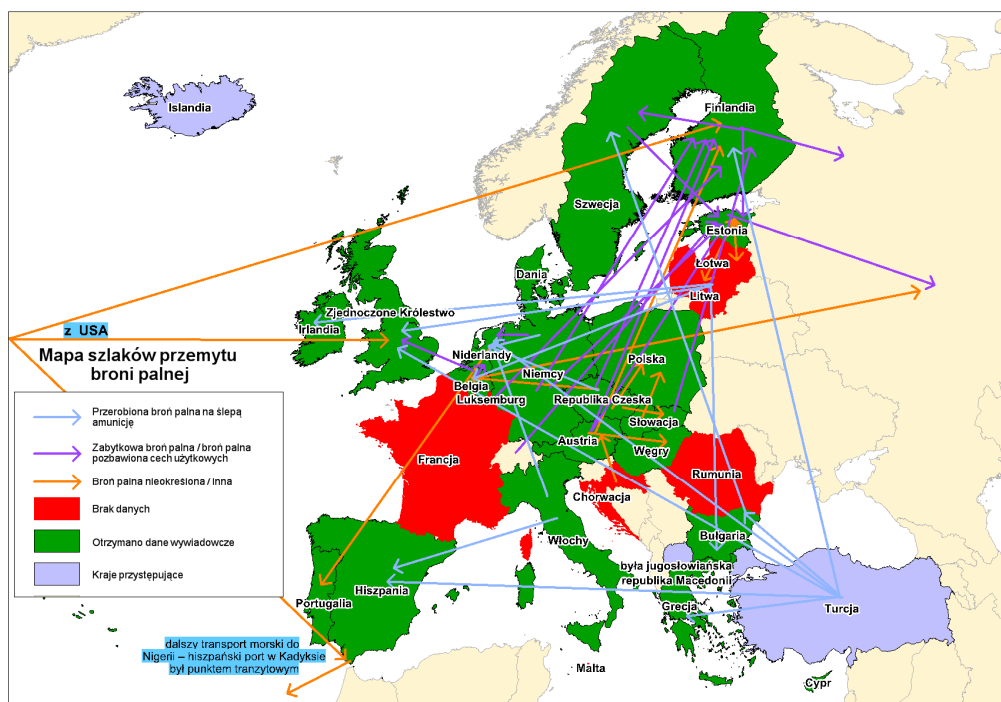
⁹ System informacyjny Schengen drugiej generacji to unijny system komputerowy, który umożliwia władzom państw członkowskich dzielenie się danymi (np. typ i numer seryjny) dotyczącymi broni palnej, którą zgłoszono jako utraconą, skradzioną lub bezprawnie przywłaszczoną.

¹⁰ Źródło: francuska policja.

¹¹ Dokładne oszacowanie skali tych zasobów jest niemożliwe, a dostępne dane są bardzo rozbieżne, częściowo dlatego, że ilości są zmienne. W jednym z najnowszych badań zasoby obronne w Bośni i Hercegowinie w 2011 r. oszacowano na 76 000 sztuk broni strzeleckiej i lekkiej i 100 000 ton metrycznych amunicji, a w Czarnogórze w 2011 r. – na 28 000 sztuk broni i 7000 ton metrycznych amunicji; Pierre Gobinet, 'Significant Surpluses: Weapons and Ammunition Stockpiles in South-east Europe', Small Arms Survey, The Regional Approach to Stockpile Reduction and the US Office of Weapons Removal and Abatement, grudzień 2011 r.

¹² Źródło: Grupa Robocza Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej; Convertible Weapons in the Western Balkans, SEESAC, 2009 r. W latach 2010-2011 w Zjednoczonym Królestwie 63 % z 2534 sztuk skradzionej broni palnej skradziono z lokali mieszkalnych; Homicides, Firearms Offences and Intimate Violence 2010/11: Supplementary Volume 2 to Crime in England and Wales 2010/11, Kevin Smith et al, Home Office Statistical Bulletin 2012.

¹³ W oparciu o informacje dostarczone przez Austrię, Belgię, Bułgarię, Cypr, Republikę Czeską, Danię, Irlandię, Estonię, Niemcy, Grecję, Węgry, Niderlandy, Polskę, Portugalię, Słowację, Słowenię, Hiszpanię, Szwecję, Zjednoczone Królestwo.

Wykorzystywanie broni palnej niezgodnie z przeznaczeniem¹⁴, niezależnie od tego, czy jest to legalna broń cywilna czy też broń cywilna lub wojskowa nielegalnie wytworzona lub pozyskana, stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa UE zarówno z perspektywy wewnętrznej, jak i zewnętrznej¹⁵. W niniejszym komunikacie proponuje się stworzenie zintegrowanej polityki na rzecz zwalczania tych zagrożeń za pomocą przepisów prawnych, działań operacyjnych, szkoleń i wsparcia finansowego ze strony UE. Opierając się na działaniach, które zostały już podjęte na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym, koncentruje się on na czterech priorytetach (zob. załącznik 1, w którym wymieniono wszystkie proponowane działania).

¹⁴ Na poziomie UE istnieją dwie zbliżone, ale odrębne definicje broni. 1) Broń palną zdefiniowano na potrzeby unijnego rynku wewnętrznego i wspólnej polityki handlowej jako „...każdą przenośną broń, która miota, jest przeznaczona do miotania lub daje się przystosować do miotania pocisku lub ładunku rażącego w wyniku działania palnego materiału miotającego” (przywoływana powyżej dyrektywa 2008/51/WE oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2012 z dnia 14 marca 2012 r. wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ w sprawie broni palnej), oraz ustanawiające zezwolenia na wywóz i środki dotyczące przywozu i tranzytu dla broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji, Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 1. Broń palna przeznaczona do użytku wojskowego jest wyłączona z zakresu prawodawstwa, do którego stosuje się definicja. 2) Termin „broń strzelecka i lekka” jest zasadniczo używany na forum Narodów Zjednoczonych oraz w kontekście wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE. Nie ma co prawda uzgodnionej, międzynarodowej definicji tego terminu, jednak w przypadku UE obejmuje on automatyczne i półautomatyczne karabiny maszynowe oraz strzelby, przeznaczone specjalnie do użytku wojskowego (wspólne działanie Rady z dn. 12 lipca 2002 r. w sprawie wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania broni strzeleckiej i lekkiej, uchylające wspólne działanie 1999/34/WPZiB). Niniejszy komunikat dotyczy zagrożeń dla bezpieczeństwa związanych ze wszystkimi rodzajami broni, obejmującymi zarówno broń palną jak i strzelecką, cywilną oraz wojskową

¹⁵ Sprawozdanie Rady na temat wdrażania europejskiej strategii bezpieczeństwa — utrzymanie bezpieczeństwa w zmieniającym się świecie; Strategia bezpieczeństwa wewnętrznego UE w działaniu: pięć kroków w kierunku bezpieczniejszej Europy, COM(2010) 673.

- (1) *Ochrona rynku legalnej cywilnej broni palnej* poprzez nowe standardy unijne dotyczące rodzajów broni palnej, które mogą być sprzedawane do użytku cywilnego, sposobów jej oznakowania oraz zasad udzielania zezwoleń osobom, które chcą posiadać i używać broń palną.
- (2) *Ograniczenie przedostawania się broni palnej w ręce przestępców* dzięki opracowaniu skutecznych norm w zakresie bezpiecznego przechowywania broni palnej do użytku cywilnego oraz pozbawiania cywilnej i wojskowej broni palnej cech użytkowych, a także dzięki zwiększonym wysiłkom w celu ograniczenia nielegalnego handlu bronią palną (cywilną lub wojskową) pochodzącą spoza UE.
- (3) *Zwiększanie presji na rynki przestępcze* poprzez lepszą współpracę transgraniczną między policją, służbami celnymi i strażą graniczną, a także poprzez ocenę konieczności wprowadzenia wspólnych przepisów UE dotyczących kryminalizacji przestępstw związanych z bronią palną i poziomu sankcji karnych nakładanych przez państwa członkowskie.
- (4) *Budowanie lepszych zdolności wywiadowczych* poprzez zbieranie i wymianę informacji na temat przestępstw z użyciem broni palnej oraz poprzez ukierunkowane szkolenia funkcjonariuszy organów ścigania.

Powyższe priorytety przygotowano na podstawie dyskusji z organami ścigania, uwag od ofiar przemocy z użyciem broni, organizacji pozarządowych oraz upoważnionych producentów, sprzedawców i użytkowników, a także odpowiedzi na konsultacje społeczne przeprowadzone przez Komisję w okresie od marca do czerwca 2013 r.¹⁶.

Niniejszy komunikat jest odpowiedzią na wezwanie Parlamentu Europejskiego do zwiększenia działań w obszarze identyfikacji i likwidowania słabych punktów w obiegu broni palnej, zabezpieczania legalnej produkcji, sprzedaży i posiadania broni palnej, zakłócania przestępczych łańcuchów dostaw oraz powstrzymywania przed nielegalnym użytkowaniem¹⁷. Stanowi on uzupełnienie działań UE w innych kluczowych obszarach bezpieczeństwa, w tym w obszarze walki z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem, oraz unijnej strategii z 2005 r. dotyczącej nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi¹⁸.

Komisja będzie prowadziła dalsze dokładne analizy w celu lepszego zrozumienia problemów przedstawionych w niniejszym komunikacie i ich przyczyn. Będzie konsultowała się z zainteresowanymi stronami, w tym z Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi, legalnymi producentami i stowarzyszeniami użytkowników cywilnej broni palnej, mając na celu przedstawienie nowych, proporcjonalnych propozycji, a w razie konieczności wniosków ustawodawczych w 2015 r. w oparciu o ocenę skutków¹⁹.

¹⁶ Konsultacje w sprawie wspólnego podejścia do ograniczenia szkód spowodowanych wykorzystaniem broni palnej przez przestępców w UE; http://ec.europa.eu/yourvoice/index_en.htm

¹⁷ Sprawozdanie okresowe dotyczące przestępczości zorganizowanej przygotowane przez komisję CRIM Parlamentu Europejskiego szczególnie podkreśla konieczność zwiększenia działań w obszarze znakowania i nielegalnego handlu.

¹⁸ Strategia UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi, dokument Rady 5319/06.

¹⁹ Zgodnie z art. 1 ust. 12 dyrektywy 2008/51/WE Komisja przedkłada do 2015 r. ocenę wyników stosowania tej dyrektywy, do której w stosownych przypadkach dołącza wnioski.

2. KONIECZNOŚĆ DZIAŁAŃ NA POZIOMIE UE

W ostatnim dziesięcioleciu UE podjęła wiele kroków w celu zaradzenia zagrożeniu, jakie broń palna niesie dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE.

W tym roku UE (w zakresie swoich kompetencji) zawarła Protokół ONZ o handlu bronią²⁰, który zwiększy kontrolę transferu broni ręcznej, pistoletów i innej broni strzeleckiej do, z i na terenie UE. Na poziomie międzynarodowym, niedawno zawarty Traktat o handlu bronią²¹ daje nadzieję na znaczący postęp w zakresie kontrolowania handlu bronią. Traktat zobowiązuje państwa będące stronami do oceny całego wywozu w celu zlikwidowania nielegalnego handlu bronią i przyczynienia się w ten sposób do pokoju i bezpieczeństwa oraz zapobiegania poważnym naruszeniom międzynarodowego prawa humanitarnego lub międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka.

Tego rodzaju międzynarodowe porozumienia, choć istotne, są tylko pierwszym krokiem w kierunku w pełni skutecznego rozwiązania. UE szuka zatem zrównoważonego podejścia do regulowania legalnego obrotu cywilną (tj. nie wojskową) bronią palną na rynku wewnętrznym, zakłócania nielegalnego obrotu cywilną bronią palną i jej użytkowania oraz do standardów dotyczących transferu konwencjonalnej broni wojskowej i pośrednictwa w tym zakresie.

Jeśli chodzi o prawodawstwo, w dyrektywie w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (dyrektywa Rady 91/477/EWG zmieniona dyrektywą 2008/51/WE) określono zasady nabywania i posiadania broni nie wojskowej oraz utworzono "Europejską kartę broni palnej" umożliwiającą upoważnionym myśliwym, strzelcom sportowym, kolekcjonerom i dilerom podróżowanie w UE. Rozporządzeniem nr 258/2012 (rozporządzenie o broni palnej) UE nałożyła wymóg posiadania upoważnienia na wywóz broni palnej nie wojskowej do krajów poza UE, zgodnie z Protokołem ONZ o handlu bronią. Od 1998 r., w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, UE przestrzega Kodeksu postępowania UE w sprawie wywozu uzbrojenia, zastąpionego w 2008 r. wspólnym stanowiskiem, zawierającym wspólną listę broni wojskowej i minimalne standardy w zakresie krajowych strategii udzielania licencji²². Dyrektywa 2009/43/WE z kolei ma na celu uproszczenie procedur udzielania licencji na transfer takiej broni w granicach UE²³. Obowiązują również minimalne standardy

²⁰ Protokół przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.

²¹ Traktat o handlu bronią został przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 2 kwietnia 2013 r. Ustanawia on wspólne standardy międzynarodowe - obejmujące przede wszystkim prawa człowieka i prawo humanitarne - regulujące międzynarodowy handel głównymi kategoriami broni, w tym broni strzeleckiej i lekkiej. Obejmuje on wszystkie konwencjonalne rodzaje broni, w tym broń palną, jej komponenty i amunicję, bez względu na ich ostateczne wykorzystanie. Państwa będące stronami Traktatu są zobowiązane do uwzględniania tych standardów podczas decydowania o autoryzacji transferów broni. Traktat wejdzie w życie po ratyfikacji przez 50 państw. W maju 2013 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie upoważnienia państw członkowskich UE do podpisania Traktatu.

²² Kodeks postępowania UE w sprawie wywozu uzbrojenia przyjęty przez Radę dnia 8 czerwca 1998 r.; wspólny wykaz uzbrojenia, przyjęty przez Radę dnia 13 czerwca 2000 r jest regularnie aktualizowany; kodeks postępowania został zastąpiony przez wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dn. 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99.

²³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie, Dz.U. L 146 z 10.6.2009.

dotyczące pośrednictwa w handlu bronią konwencjonalną między państwami trzecimi odbywającego się na terytorium państwa członkowskiego²⁴.

Jako unia celna, Unia Europejska opracowała w ostatnich latach wspólne ramy obejmujące kryteria ryzyka i systemy informatyczne służące zarządzaniu ryzykiem związanym z przepływem towarów przekraczających granice zewnętrzne UE stanowiące część komercyjnego łańcucha dostaw. Komisja zwróciła niedawno uwagę na wyzwania związane z zarządzaniem ryzykiem, przed jakimi stoją unijne organy celne oraz przedstawiła kilka propozycji poprawy potencjału służb celnych, m.in. za pomocą lepszego wykorzystania informacji, źródeł danych i innych narzędzi i procedur służących określeniu ryzyka i analizie przepływów w komercyjnym łańcuchu dostaw.²⁵

Na poziomie operacyjnym UE powołała Grupę Roboczą Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej w celu wspierania wymiany informacji i współpracy²⁶, a w 2010 r. przyjęła plan działania mający na celu ułatwienie wykrywania i współpracę na rzecz zwalczania handlu bronią palną²⁷. Państwa członkowskie i Komisja zdecydowały, na podstawie oceny zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością w Unii Europejskiej sporządzonej w 2013 r. przez Europol, że zakłócenie nielegalnej produkcji i handlu bronią palną będzie jednym z dziewięciu priorytetów UE w obszarze egzekwowania prawa na lata 2014-17²⁸.

Jeśli chodzi o działania zewnętrzne, w 2005 r. UE przyjęła strategię na rzecz walki z nielegalnym gromadzeniem broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz handlu nimi. Strategia ta określa trzy zasady leżące u podstaw działań UE w obszarze broni strzeleckiej i lekkiej - zapobieganie, współpraca z partnerami i wspieranie wielostronności. Stanowi to uzupełnienie i wsparcie realizacji programu działania ONZ dotyczącego nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką oraz międzynarodowego instrumentu umożliwiającego śledzenie²⁹ poprzez połączenie wszystkich instrumentów i strategii, jakimi

²⁴ Wspólne stanowisko Rady 2003/468/WPZiB w sprawie kontroli pośrednictwa w handlu bronią, Dz.U. L 156 z 25.6.2003, s. 79.

²⁵ Komunikat Komisji dotyczący zarządzania ryzykiem celnym i bezpieczeństwa łańcucha dostaw, COM(2012)793.

²⁶ Grupa Robocza Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej została powołana w 2004 r. w celu ułatwienia wymiany informacji i wspierania współpracy w obszarze zwalczania nielegalnego handlu bronią palną i jej posiadania. Wspiera ona Grupę Roboczą ds. Egzekwowania Prawa przy Radzie, a w jej pracach biorą udział eksperci ds. broni palnej z każdego państwa członkowskiego UE, z Europolu oraz z państw stowarzyszonych - Liechtensteinu, Norwegii, Szwajcarii i Turcji.

²⁷ Zalecenie Rady w sprawie standardowej procedury przeznaczonej do stosowania w państwach członkowskich do transgranicznych zapytań, z którymi występują organy policyjne, badając kanały dostaw broni palnej skonfiskowanej lub przejętej w związku z przestępstwem, 12 i 13 czerwca 2007 r.; konkluzje Rady na temat europejskiego planu działania na rzecz zwalczania nielegalnego handlu tzw. bronią ciężką, która mogłaby być wykorzystana lub jest wykorzystywana w działalności przestępczej, grudzień 2010 r.

²⁸ W 2010 r. UE ustanowiła wieloletni cykl polityki w zakresie walki z poważną międzynarodową i zorganizowaną przestępczością w celu zapewnienia skutecznej współpracy między organami egzekwowania prawa w państwach członkowskich, instytucjami UE, agencjami UE oraz właściwymi stronami trzecimi, a także aby prowadzić spójne i zdecydowane działania operacyjne ukierunkowane na najpilniejsze zagrożenia przestępcze, przed jakimi stoi UE. Pierwszy pełen cykl polityki przypada na lata 2014-2017, rozpoczynający się po sporządzonej w 2013 r. ocenie zagrożeń płynących z poważnej i zorganizowanej przestępczości oraz definicji wieloletniego planu strategicznego (lipiec 2013 r.) i operacyjnego planu działania (październik 2013 r.); konkluzje Rady w sprawie opracowania i realizacji cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej, 3043. posiedzenie Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Bruksela, 8 i 9 listopada 2010 r.

²⁹ Program działań ONZ w sprawie zapobiegania, zwalczania i wyeliminowania nielegalnego handlu ręczną bronią strzelecką i bronią lekką we wszystkich jego aspektach z 2001 r. to politycznie wiążący

dysponuje UE do celów radzenia sobie ze wszystkimi aspektami kwestii broni palnej. W latach 2011-13 w sumie wykorzystano ok. 21 mln EUR z różnych linii budżetowych UE na wsparcie rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji oraz na rzecz walki z nielegalnym handlem bronią palną oraz bronią strzelecką i lekką na całym świecie. UE wspiera na przykład działania w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i zarządzania zapasami w Libii i regionie³⁰, centrum kontroli broni strzeleckiej i lekkiej dla Europy wschodniej i południowo-wschodniej, regionalne centra kontroli broni palnej w Ameryce Środkowej (CASAC) i Afryce (RECSA), sekretariat OBWE, Biuro ds. Rozbrojenia ONZ, szereg organizacji społeczeństwa obywatelskiego³¹ oraz system śledzenia broni palnej INTERPOLu (zob. poniżej). Komisja i Europejska Służba Działań Zewnętrznych przygotowały wniosek³² dotyczący instrumentu stabilności obejmujący okres 2014-2020, który umożliwi przekazanie dalszych środków krajom partnerskim na zwalczanie handlu bronią palną oraz wsparcie ze strony organów egzekwowania prawa państw członkowskich. Kraje kandydujące do członkostwa w UE są zobowiązane dostosować swoje krajowe prawodawstwo do istniejących instrumentów³³ pod względem wywozu, pośrednictwa, zakupu, posiadania i handlu bronią.

Jak widać jednak z przykładów i statystyk przywołanych powyżej, konieczne są dalsze działania. Według ekspertów ds. broni palnej przestępcy wykorzystują różnice między krajowymi przepisami dotyczącymi broni palnej, co zwiększa ryzyko nielegalnego obrotu międzynarodowego³⁴. Konieczne jest zatem zbliżenie krajowych przepisów w obszarze broni palnej. Brak wiarygodnych danych statystycznych i wywiadowczych obejmujących całą UE utrudnia prowadzenie skutecznej polityki i działań operacyjnych oraz przyczynia się do mniej uważnego traktowania broni palnej w porównaniu z innymi poważnymi przestępstwami, pomimo uznania ich za czynnik znacząco ułatwiający takie przestępstwa jak przemyt narkotyków. Ostatnie wspólne działania celne dotyczące broni palnej miały miejsce w 2006 r.³⁵ i nie doprowadziły do żadnego przejścia w wyniku braku poszlak śledczych i dokładnych informacji na temat szlaków nielegalnego handlu bronią palną. Działania na szczeblu UE

dokument, przyjęty przez wszystkie państwa członkowskie ONZ w drodze konsensusu, który stanowi międzynarodowe zobowiązanie do przyjęcia kompleksowego podejścia w zakresie promowania zapobiegania, ograniczania i wyeliminowania - na poziomie lokalnym, krajowym, subregionalnym, regionalnym i międzynarodowym - nielegalnego handlu ręczną bronią strzelecką i bronią lekką we wszystkich jego aspektach w ramach przyczyniania się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Obejmuje on szeroką gamę działań, między innymi zarządzanie zapasami i bezpieczeństwo, kontrolę transferów, prowadzenie rejestrów, niszczenie, mechanizmy dzielenia się informacjami i DDR. Jego celem nie jest kontrolowanie transferów do podmiotów niepublicznych ani posiadania cywilnej broni lekkiej. Realizacja jest poddawana przeglądowi raz na dwa lata na spotkaniach państw i regularnych konferencjach przeglądowych (ostatnia konferencja przeglądowa miała miejsce w miesiącach sierpień-wrzesień 2012 r. w Nowym Jorku). Międzynarodowy instrument umożliwiający państwom identyfikowanie i śledzenie, w odpowiednim czasie i w niezawodny sposób, nielegalnej broni strzeleckiej i lekkiej, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 8 grudnia 2005 r.

³⁰ Decyzja Rady 2013/320/WPZiB; jest to część kompleksowego podejścia UE do wspierania procesu przejścia do demokracji, trwałego pokoju i bezpieczeństwa w Libii; misja pomocy granicznej Unii Europejskiej w Libii.

³¹ Przykładami organizacji wspieranych przez UE są Sztokholmski Międzynarodowy Instytut Badań nad Pokojem oraz Saferworld.

³² Przewidywana data przyjęcia rozporządzenia - jesień 2013 r.

³³ Dyrektywy w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (z 1991 i 2008 r.), decyzja Rady 2011/428/WPZiB z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie wspierania działalności Biura Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozbrojenia w celu realizacji programu działania Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczącego zapobiegania handlowi bronią strzelecką i lekką we wszystkich jego aspektach, zwalczania i eliminowania go.

³⁴ Źródło: Grupa Robocza Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej.

³⁵ Celem operacji Fireball były ciężarówki, wjeżdżające do UE przez jej wschodnie granice.

mogą pomóc stworzyć taką bazę danych wywiadowczych i statystyk, aby wypełnić luki w wiedzy i stanowić wkład w dialog między państwami członkowskimi na temat najlepszych praktyk.

UE musi również zastanowić się, co zrobić, aby zakłócić nielegalny handel bronią palną w sposób bardziej bezpośredni. Obieg broni zaczyna się w chwili jej produkcji i kończy w momencie jej zniszczenia. Broń może dostać się w ręce przestępców na każdym z etapów: sprzedaży, posiadania, handlu, przechowywania i pozbawiania jej cech użytkowych. Intensyfikacja działań na najsłabszych etapach obiegu broni palnej, począwszy od produkcji aż do zniszczenia, ułatwiłaby zarówno legalny handel na rynku wewnętrznym, jak i współpracę organów egzekwowania prawa w zakresie identyfikacji i zakłócania działalności zorganizowanych grup przestępczych, co jest priorytetem strategii bezpieczeństwa wewnętrznego UE i cyklu polityki w obszarze walki z poważną i zorganizowaną przestępczością³⁶.

3. PRIORYTET 1: OCHRONA RYNKU LEGALNEJ CYWILNEJ BRONI PALNEJ

Konsekwentne kontrole broni palnej na rynku wewnętrznym dają pewność legalnym producentom i właścicielom broni palnej, jak również ułatwiają transgraniczną współpracę policji w zakresie zakłócania działań przestępczych. Istnieją jednak znaczne rozbieżności między krajami pod względem stosowania zasad wydawania pod względem stosowania zasad wydawania zezwoleń na broń palną, zasad dotyczących procedur łatwo rozpoznawalnego znakowania oraz dotyczących zezwoleń na handel bronią i jej posiadanie.

3.1. Zadanie 1: Wyjaśnienie, która broń palna jest niedozwolona, a która wymaga zezwolenia

Dyrektywa w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni stanowi, że niektóre rodzaje broni palnej, takie jak broń automatyczna (zaliczana do kategorii A), są tak niebezpieczne i mają tak niewielkie uzasadnione zastosowanie cywilne, że nie powinny być dozwolone do użytku cywilnego³⁷. UE wymaga, aby inne rodzaje broni (kategoria B), takie jak broń półautomatyczna i karabiny jednostrzałowe, które uważa się za mniej niebezpieczne, były dozwolone do użytku przez strzelców sportowych i myśliwych za zezwoleniem. Inna broń palna o niższym ryzyku (kategoria C), jak długa broń palna z jednostrzałową lufą gwintowaną, podlega mniej restrykcyjnym wymogom - takim jak złożenie oświadczenia władzom o miejscu jej przechowywania - lub nie jest objęta żadnymi wymogami (kategoria D), jak np. w przypadku jednostrzałowej długiej broni palnej z lufą o gładkim przewodzie. Są to wymogi minimalne, które państwa członkowskie mogą zaostrzyć.

W oparciu o swoją niedawno przeprowadzoną ocenę zakresu ewentualnego uproszczenia tych zasad³⁸, w której zdecydowano się nie proponować ograniczenia liczby kategorii, Komisja rozpoczęła przegląd tego zagadnienia w szerszym kontekście, przyglądając się między innymi ewentualnym sposobom ograniczenia nielegalnego handlu między państwami członkowskimi stosującymi różne zasady oraz ułatwienia współpracy transgranicznej organów ścigania.

³⁶ Zob. przypis 29 powyżej.

³⁷ Zob. załącznik do dyrektywy 2008/51/WE.

³⁸ COM(2012) 415; jeśli chodzi o ewentualne wady i zalety zmniejszenia liczby kategorii do dwóch (niedozwolone lub dozwolone) w celu poprawy funkcjonowania rynku wewnętrznego przedmiotowych produktów w drodze uproszczenia, w sprawozdaniu stwierdzono, że „obowiązkowe ograniczenie liczby kategorii broni palnej na poziomie UE do dwóch, przeprowadzone w odosobnieniu od innych działań, nie pociągnęłyby za sobą jasno określonych korzyści”.

Drugim krokiem Komisji będzie ocena na poziomie technicznym wartości niektórych rodzajów broni palnej obecnie dozwolonych do użytku cywilnego, takich jak broń półautomatyczna, w kontekście ryzyka związanego z bezpieczeństwem oraz rozważenie, czy należałoby wprowadzić ewentualne dalsze ograniczenia dostępu do tych rodzajów broni.

Po trzecie, Komisja oceni potrzebę wyjścia poza zakres obowiązującej dyrektywy w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni oraz konieczność - w świetle doświadczeń państw członkowskich - regulowania sprzedaży i posiadania takich przedmiotów, jak wiatrówki, repliki, broń zabytkowa i broń pozbawiona cech użytkowych, które można łatwo przerobić na broń palną lub użyć jako taką broń³⁹. Komisja zaproponuje również wspólne wytyczne w sprawie standardów pozbawiania broni jej cech użytkowych, w celu zapewnienia, aby broń pozbawiona cech użytkowych nieodwracalnie nie nadawała się do użytku.

Jako że broń palna może wyrządzić szkodę jedynie z użyciem amunicji, Komisja zbada sposoby zapobiegania nabywaniu i niezgodnemu z prawem wykorzystywaniu amunicji przez przestępców, np. poprzez znakowanie i wprowadzanie ograniczeń maksymalnego rozmiaru magazynków w legalnej broni cywilnej.

Komisja rozważy również sposoby zapewnienia większej pewności prawnej podmiotom gospodarczym i organom ścigania, definiując i uściślając w prawie UE różne terminy techniczne związane z bronią palną z glosariusza sporządzonego przez Grupę Roboczą Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej, np. dotyczące pozbawiania jej cech użytkowych i systemów znakowania.

3.2. Zadanie 2: Ustanawianie norm unijnych w zakresie znakowania

Broń palna w obrocie na rynku UE posiada różne oznakowania, na które składają się symbole lub numery, odcisnięte lub wygrawerowane na etapie produkcji, przywozu lub sprzedaży⁴⁰. Oznakowanie ma za zadanie, po pierwsze, zapewnić zgodność produktu z obowiązującymi wymogami dotyczącymi jakości i bezpieczeństwa, a po drugie - umożliwić rozpoznanie broni i jej śledzenie w razie utraty, kradzieży, wykorzystania niezgodnego z prawem lub nielegalnego transferu.

W dyrektywie w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni zawarto podstawowe przepisy umożliwiające rozpoznanie i śledzenie. Państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia oznakowania wszystkich istotnych komponentów broni palnej, lecz mogą one określać procedury znakowania na poziomie krajowym, w tym jakość i kwestie bezpieczeństwa. Istnieje wiele problemów związanych z nielegalną bronią i wymogami znakowania. Oznakowania można usunąć lub przerobić. Istnieją również dane wskazujące na to, że broń palna, która została pozbawiona cech użytkowych, może zostać złożona z wykorzystaniem nieoznakowanych części, których śledzenie jest następnie trudne lub niemożliwe. Organy ścigania informują, że na miejscu popełnienia przestępstwa śledczy

³⁹ Np. w 1997 r. Zjednoczone Królestwo wprowadziło ogólny zakaz posiadania broni ręcznej, a w 2006 r. – ograniczenia dotyczące sprzedaży wiatrówek oraz zakaz przywozu i sprzedaży „realistycznych” imitacji broni; w 2012 r. Litwa wprowadziła zakaz posiadania pistoletów gazowych.

⁴⁰ W zależności od wyboru producenta oraz krajowych wymogów prawnych znakowanie może zawierać informacje o producencie, modelu, oznaczenie kalibru lub łuski, informację o krajowym urzędzie bezpieczeństwa broni oraz rok cechowania i numer serii. Krajowy urząd bezpieczeństwa broni to organ kontroli technicznej, który bada broń palną w krajach, w których cechowanie i inne środki techniczne są obowiązkowe. W jednym państwie może istnieć kilka takich urzędów, które mogą być zlokalizowane w zakładzie producenta. Krajowe urzędy bezpieczeństwa broni prowadzą badania strzelności i zabezpieczeń komponentów; następnie na broni zostaje odcisnięte lub wygrawerowane oznakowanie wskazujące rodzaj i czas badania.

częściej znajdują zużytą amunicję i magazynki, które są zasadniczo nieoznakowane, niż samą broń.

W związku z tym Komisja będzie badać, w porozumieniu z przedstawicielami sektora przemysłu i Stałą Międzynarodową Komisją ds. Badania Broni Strzeleckiej (C.I.P.)⁴¹, możliwości wprowadzenia unijnych standardów znakowania wszelkiej broni – cywilnej i wojskowej, istotnych komponentów, amunicji i opakowań amunicji, aby zminimalizować ryzyko fałszowania oznakowań.

Jej celem będzie opracowanie we współpracy z międzynarodowymi partnerami światowego standardu znakowania, który opiera się na międzynarodowym instrumencie umożliwiającym śledzenie, uzgodnionym przez wszystkie państwa członkowskie ONZ w grudniu 2005 r.⁴².

3.3. Zadanie 3: Uproszczenie przepisów dotyczących zezwoleń na broń palną

Spójne podejście do zezwoleń dla sprzedawców⁴³, pośredników i właścicieli broni w całej UE leży w interesie zarówno bezpieczeństwa obywateli, jak i sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Dyrektywa w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni stosuje niezdefiniowane pojęcia, takie jak "zezwolenie" i „pozwolenie" (dla broni palnej kategorii B), „pozwolenie" (w odniesieniu do kategorii C i D) oraz wymóg „oświadczenia" (kategoria C) lub „rejestracji" (dotyczy pośredników). Przestępcy mogą starać się nabywać broń palną tam, gdzie procedury krajowe wydają się najbardziej elastyczne.

Komisja rozważy uzupełnienie ewentualnych braków w definicjach. Komisja oceni również, w ścisłej współpracy z europejskimi organizacjami producentów i właścicieli broni palnej, korzyści wynikające z wymogu badań lekarskich oraz kontroli rejestrów karnych jako warunku legalnego zakupu i posiadania każdej broni palnej, oraz z pozwoleń o ograniczonym okresie ważności podlegających odnowieniu, co już jest stosowane w wielu państwach członkowskich w sposób zbliżony do praw jazdy. Przydatne może być również przyjęcie bardziej ujednoliconych norm UE dotyczących uzasadnionych celów posiadania lub używania broni palnej oraz tego, w jakich przypadkach należy odmówić wydania pozwolenia.

W dyrektywie w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni określono przepisy dotyczące rejestracji i udzielania zezwoleń dla właścicieli i sprzedawców, jednak rejestracja pośredników pozostaje w gestii państw, a wcześniejsze zezwolenie na transakcje pośrednictwa wymagane jest jedynie w przypadku transakcji między państwami trzecimi. Może to prowadzić do przenoszenia nielegalnej działalności do tych państw członkowskich, gdzie przepisy są mniej restrykcyjne⁴⁴. Nielegalne pośrednictwo w handlu, które jest bardzo

⁴¹ *La Commission internationale permanente pour l'épreuve des armes à feu portatives (C.I.P.)* jest organizacją międzynarodową, która oferuje akredytację krajowym urzędом bezpieczeństwa broni i stosuje znormalizowane wymagania dotyczące oznakowania, które są obowiązkowe w każdym z 14 państw będących jej członkami – 11 państw członkowskich UE (Austria, Belgia, Republika Czeska, Finlandia, Francja, Niemcy, Węgry, Włochy, Słowacja, Hiszpania, Zjednoczone Królestwo).

⁴² Zob. przypis 30 powyżej. Taki politycznie wiążący instrument wymaga, podobnie jak dyrektywa w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni, „albo niepowtarzalnego oznakowania podającego nazwę producenta, kraj produkcji i numer seryjny, lub utrzymania jakiegokolwiek innego niepowtarzalnego oznakowania, przyjaznego użytkownikowi, umożliwiającego wszystkim państwom łatwą identyfikację kraju wytwarzania”.

⁴³ Sprzedawca oznacza każdą osobę, „której zawód lub działalność gospodarcza polega w całości lub w części na wytwarzaniu, handlu, wymianie, wypożyczeniu, naprawie lub przeróbce broni palnej, części i amunicji” (art. 1 ust. 2 dyrektywy 1991/477/WE, zmieniony art. 1 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2008/51/WE).

⁴⁴ Art. 1 ust. 3 dyrektywy 2008/51. Pośrednik oznacza „każdą osobę fizyczną lub prawną niebędącą sprzedawcą, której zawód lub działalność gospodarcza polega w całości lub w części na zakupie, sprzedaży lub organizowaniu transferu broni”, (art. 1 ust. 1 lit. e) dyrektywy 91/477/WE, zmieniony art. 1 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2008/51/WE).

dochodowe i rzadko regulowane na całym świecie, jest potencjalnym kluczowym czynnikiem ułatwiającym handel bronią w UE⁴⁵: w jednym państwie członkowskim (Zjednoczone Królestwo) od 2007 r. odnotowano 15 zakończonych powodzeniem postępowań w sprawie nielegalnego pośrednictwa w handlu bronią⁴⁶. Komisja rozważy zatem potrzebę obowiązkowej rejestracji i kontroli pośredników.

Dyrektywa w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni zobowiązuje sprzedawców do zgłaszania policji utraty lub kradzieży broni palnej, jej części lub amunicji, a także do prowadzenia aktualnych rejestrów rodzaju, ilości, pochodzenia i miejsca przechowywania broni palnej. W celu dalszego ułatwienia śledzenia w przypadku utraty, kradzieży lub użycia broni palnej niezgodnie z przeznaczeniem, Komisja rozważy, czy podobny wymóg powinien być stosowany do każdego, kto ubiega się o wydanie zezwolenia na sprzedaż, zakup lub przekazywanie broni palnej do dyspozycji innych osób.

4. PRIORYTET 2: OD LEGALNEGO DO NIELEGALNEGO: OGRANICZENIE PRZYPADKÓW PRZEDOSTAWANIA SIĘ BRONI PALNEJ W RĘCE PRZESTĘPCÓW

Przestępcy będą szukać sposobów obejścia nawet najbardziej restrykcyjnych kontroli na rynku legalnego obrotu bronią; najnowsze oceny zagrożenia (zob. mapa w sekcji 1 powyżej) zwróciły uwagę na przepływ nielegalnej broni pochodzącej z obszarów konfliktu w sąsiedztwie Europy i na potencjalne nadużycia targów broni, sprzedaży online i techniki drukowania przestrzennego broni. UE musi być w stanie zidentyfikować potencjalne słabości rynku, na którym broń palna jest produkowana w celach przestępczych lub na którym broń przeznaczona do użytku cywilnego lub wojskowego przedostaje się na rynki przestępcze na etapie sprzedaży, użytkowania broni lub pozbawiania jej cech użytkowych. Słabościom tym, które zostaną uwzględnione w sprawozdaniu z oceny dyrektywy w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni zaplanowanym na 2015 r., należy zaradzić poprzez prawidłowe wdrożenie i - w razie potrzeby - aktualizację dyrektywy w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni, poprzez budowanie potencjału i projekty pomocy w państwach trzecich w takich obszarach jak niszczenie nadwyżek zapasów, zarządzanie zapasami i ich bezpieczeństwo oraz odpowiedzialne kontrole transferu.

4.1. Zadanie 1: Aktualizacja kontroli sprzedaży i nielegalnego wytwarzania broni palnej

Targi broni odbywają się często w wielu państwach członkowskich UE i krajach sąsiadujących i stanowią okazję do zdobycia broni pozbawionej cech użytkowych, na ślepe amunicję, imitacji i broni zabytkowej, w tym niezabytkowej broni lufowej, która jest zakazana w niektórych państwach członkowskich. Komisja zapewni egzekwowanie unijnych norm dotyczących transferów broni i będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu opracowania wytycznych dotyczących sposobów ograniczenia przypadków przedostawania się nielegalnej broni w niepowołane ręce poprzez targi, a w przypadkach naruszenia tych norm będzie wszczynać postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

Wraz z gwałtownym rozwojem handlu elektronicznego niektóre państwa członkowskie zwróciły uwagę na trudności w podejmowaniu skutecznych działań przez organy ścigania w przypadku sprzedaży broni przez Internet. W ramach szerszej oceny zagrożenia Europol

⁴⁵ Zob np. badanie dotyczące broni lekkiej, UNIDIR i Departament ds. Rozbrojenia Organizacji Narodów Zjednoczonych, „Developing a Mechanism to Prevent Illicit Brokering in Small Arms and Light Weapons—Scope and Implications”, 2007 r.

⁴⁶ Źródło: Sztokholmski Międzynarodowy Instytut Badań nad Pokojem.

powinien zbadać charakter i skalę rynku internetowego, w tym wyzwania, jakie niesie ze sobą możliwość drukowania przestrzennego broni i amunicji. Zgodnie z planem działania Rady z 2010 r. Europol opracuje podręcznik do walki z nielegalnym handlem bronią palną przez Internet⁴⁷. Komisja będzie wspierać utworzenie internetowych zespołów patrolowania w państwach członkowskich, podobnych do tych stosowanych w walce z handlem narkotykami. Weźmie również pod uwagę wykonalność i proporcjonalność, z punktu widzenia bezpieczeństwa, całkowitego zakazu sprzedaży i zakupu w internecie wszystkich lub niektórych rodzajów broni palnej, komponentów i amunicji w UE⁴⁸.

Z uwagi na obawy wyrażone przez szereg państw członkowskich Komisja przeprowadzi konsultacje z organami krajowymi oraz przedsiębiorstwami przewozowymi, opierając się na istniejącej współpracy w zakresie wykrywania materiałów wybuchowych, dotyczące sposobów zmniejszenia ryzyka nielegalnego dostarczania broni palnej przez służby pocztowe.

4.2. Zadanie 2: Zapobieganie kradzieży i utracie

Wzmocnienie kontroli rynku może sprawić, że legalnie posiadana broń palna może być częściej przedmiotem kradzieży przez przestępców. Komisja oceni zakres minimalnych norm bezpiecznego przechowywania broni palnej przez właścicieli w UE, w tym ewentualny wymóg stosowania sejfów, stosowany w niektórych państwach członkowskich. Komisja będzie współpracować z branżą przemysłu broni palnej w celu znalezienia rozwiązań technicznych, takich jak czujniki biometryczne, w przypadku których dane osobowe przechowywane są w broni palnej, w celu zapewnienia, że zakupiona broń palna może być użytkowana tylko przez jej prawowitego właściciela. Przeprowadzi ona szczegółową analizę kosztów i korzyści, aby ocenić, czy takie zabezpieczenia typu „inteligentna broń” powinny być obowiązkowe dla broni palnej sprzedawanej zgodnie z prawem w UE.

4.3. Zadanie 3: Wykorzystanie działań zewnętrznych i procesu rozszerzenia do zmniejszenia zagrożenia przedostawania się broni z państw trzecich w ręce przestępców

W świetle najnowszych ocen zagrożenia UE powinna w dalszym ciągu zapewniać wsparcie na rzecz krajów sąsiedzkich oraz obszarów konfliktowych i wychodzących z konfliktów na całym świecie w celu zapobiegania przedostawaniu się broni w ręce przestępców, kradzieży i handlu ręczną bronią strzelecką i bronią lekką dzięki bardziej solidnym krajowym systemom kontroli wywozu broni⁴⁹. Zgodnie z niedawnymi zaleceniami z konferencji SPUE/UNDP na temat kontroli zbrojeń⁵⁰, kraje kandydujące będą musiały opracować i wdrożyć strategię dotyczącą ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej, w tym zniszczenia lub zabezpieczenia zapasów broni, oraz przyjąć normy UE w zakresie minimalizacji ryzyka związanego z bronią palną. Komisja włączy kwestie bezpieczeństwa do innych powiązanych dialogów, takich jak umowy wizowe, i oceni solidność krajowych ram prawnych i ustaleń dotyczących współpracy policji i służb celnych w zakresie zwalczania handlu bronią. UE będzie nadal włączać przepisy dotyczące regulowania broni strzeleckiej i lekkiej do wszystkich zawieranych przez

⁴⁷ W oparciu o plan działania z 2010 r. na rzecz zwalczania nielegalnego handlu tzw. bronią ciężką (zob. przypis 28 powyżej).

⁴⁸ Żadne tego rodzaju działania nie powinny zagrażać istnieniu uczciwych działań w zakresie badań i rozwoju, mających na celu wykorzystanie drukowania przestrzennego i technologii powiązanych, jeżeli istnieje wyraźny interes społeczny.

⁴⁹ 2009/1012/WPZiB; 2012/711/WPZiB.

⁵⁰ Konferencja ministerialna na temat „kontroli zbrojeń w kontekście rozszerzenia UE” z udziałem Urzędu specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej (SPUE), Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w Bośni i Hercegowinie odbyła się w dniach 18 i 19 czerwca 2013 r.

siebie stosownych umów międzynarodowych i uwzględniać działania dotyczące broni strzeleckiej i lekkiej w instrumentach współpracy geograficznej i tematycznej.

UE, zgodnie z swoim długoterminowym programem pomocy w zakresie kontroli wywozu broni, będzie również zachęcać do powszechnego, pełnego i skutecznego wdrożenia traktatu o handlu bronią oraz promować skuteczny multilateralizm, aby zwalczać dostawy i destabilizować rozprzestrzenianie ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni. Współpraca z państwami trzecimi będzie w szczególności wspierana z budżetu wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, z instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju, Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej i Instrumentu na rzecz Stabilności⁵¹.

4.4. Zadanie 4: Promowanie niszczenia jako preferowanego środka usuwania nadwyżek broni palnej

Komisja zdaje sobie sprawę z istotnych różnic między poszczególnymi państwami członkowskimi pod względem standardów w zakresie pozbawiania broni jej cech użytkowych; istnieją doniesienia o zabójstwach popełnionych za pomocą broni palnej nielegalnie przywróconej do użytku. Może to wynikać z nieprawidłowego wdrożenia dyrektywy w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni⁵², np. gdy części pozbawione cech użytkowych zgodnie z przepisami jednego państwa członkowskiego zostają nielegalnie przewiezione do innego państwa członkowskiego, stosującego bardziej rygorystyczne normy. Komisja, dokonując przeglądu wytycznych na temat pozbawiania broni palnej cech użytkowych zgodnie z dyrektywą w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni, oceni skuteczność norm krajowych w zakresie pozbawiania cywilnej i wojskowej broni palnej cech użytkowych oraz oceni konieczność wprowadzenia prawnie wiążących wspólnych norm w całej UE.

Komisja uważa, że niszczenie jest najskuteczniejszą i najtańszą metodą eliminowania ryzyka związanego z bronią palną. Komisja zbada, w jaki sposób najlepiej wspierać i promować niszczenie broni zamiast pozbawiania jej cech użytkowych. Na tej podstawie UE będzie nadal wspierać kraje trzecie w zmniejszaniu ich nadmiernych zapasów broni strzeleckiej i broni lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni przez niszczenie i poprawę odpowiedniego zarządzania pozostałymi zapasami i ich bezpieczeństwa.

5. PRIORYTET 3: ZWIĘKSZANIE PRESJI NA NIELEGALNE RYNKI

Współpraca operacyjna na poziomie UE w ostatnich latach doprowadziła do konfiskaty nielegalnie przetrzymywanej broni palnej, zazwyczaj jako element działania związanego z walką z handlem narkotykami lub operacjami policji drogowej, chociaż brak jest wyczerpujących danych statystycznych. Do przemytu broni do UE wykorzystywana jest fałszywa, podrobiona lub wprowadzająca w błąd dokumentacja, a do wykrycia konieczna jest kontrola faktycznej zawartości przesyłek wwożonych do UE, zarówno na granicy zewnętrznej

⁵¹ COM(2011) 840 final, 2011/0406 (COD), wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju; COM(2011) 839 final, 2011/0405 (COD), wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Instrument Sąsiedztwa; TAIEX IPA (międzynarodowe wsparcie przedakcesyjne) rozporządzenie Rady (WE) nr 1085/2006 z dnia 17 lipca 2006 r. ustanawiające instrument pomocy przedakcesyjnej (IPA), Dz.U L 210/82. W sprawie Instrumentu na rzecz Stabilności zob. przypis 33 powyżej.

⁵² Państwa członkowskie są zobowiązane do „przyjęcia przepisów dotyczących środków pozbawiania broni palnej cech użytkowych w celu zagwarantowania, że zmiany wprowadzone do broni palnej czynią ją nieodwracalnie nienadającą się do użytku”; załącznik I, część III, dyrektywa 91/477/WE.

jak i w urzędzie celnym miejsca przeznaczenia, gdzie towary przechodzą odprawę celną. Decyzja o priorytetowym traktowaniu broni palnej w ramach cyklu polityki w zakresie walki z poważną i zorganizowaną przestępczością w latach 2014-17 stanowi bezprecedensową okazję do prowadzenia przez UE skoordynowanych działań na przestrzeni kilku lat.

5.1. Zadanie 1: Wytyczne dla funkcjonariuszy organów ścigania

Ten nowy kierunek musi mieć wsparcie w postaci jasnych wytycznych dla funkcjonariuszy organów ścigania. Rada podjęła kroki mające na celu standaryzację procedur prowadzenia dochodzeń transgranicznych dotyczących skonfiskowanej lub odzyskanej broni palnej pochodzącej z przestępstwa⁵³; wytyczne te powinny zostać ocenione i, w razie konieczności, zaktualizowane.

5.2. Zadanie 2: Współpraca transgraniczna na rzecz udaremnienia nielegalnego posiadania broni palnej i obrotu

Eksperti ds. broni palnej oraz eksperti celni w państwach członkowskich i Europolu opracowali ogólny plan spójnych działań operacyjnych⁵⁴ w ramach cyklu polityki. Plan ten obejmuje:

- skoordynowane zbieranie i wymianę informacji na temat przestępstw z wykorzystaniem broni palnej, z udziałem policji, straży granicznej i organów celnych zarówno w państwach członkowskich, jak i w kontekście transgranicznym;
- działania kontrolne policji zmierzające do likwidacji głównych źródeł i szlaków przemytu nielegalnej broni palnej, łącznie z Bałkanami Zachodnimi, oraz ocena ryzyka handlu bronią na wschodniej granicy UE i z Afryki Północnej (zgodnie z priorytetem 2 zadanie 3 powyżej);
- zachęcanie do wspólnych działań następczych związanych z wpisami dotyczącymi broni palnej w systemie informacyjnym Schengen drugiej generacji, aby liczba nierozstrzygniętych wpisów nie rosła, oraz
- program wspólnych operacji policyjno-celnych pod kierunkiem państw członkowskich i Europolu, z udziałem Komisji, którego celem jest rozpoznanie ryzyka handlu bronią palną przy okazji przemieszczania się pasażerów między państwami członkowskimi.

Komisja i Rada wraz z Europolem będą monitorować skuteczność tych działań operacyjnych. W celu realizacji działań objętych cyklem polityki na lata 2014-2017 wykorzystany zostanie unijny Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego⁵⁵.

5.3. Zadanie 3: Zacieśnianie współpracy w celu śledzenia broni palnej wykorzystywanej przez przestępców

Jednym z obszarów współpracy w zakresie egzekwowania prawa, który zasługuje na szczególną uwagę, są działania w zakresie śledzenia broni palnej. Śledzenie ma zasadnicze

⁵³ Podręcznik europejskiej grupy ekspertów ds. broni zatytułowany "Traces on the ownership of firearms – A handbook for systematic tracking of firearms seized from illegal possession or in the course of criminal offences" <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/st10/st10000.en07.pdf>

⁵⁴ Będzie on również stanowić część szerszej współpracy w ramach siódmego unijnego planu działania dotyczącego współpracy policyjno-celnej.

⁵⁵ COM(2011) 753 final, wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument finansowy na rzecz wspierania współpracy policyjnej, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zarządzania kryzysowego.

znaczenie dla określenia, kto jest odpowiedzialny za przestępstwa z wykorzystaniem broni palnej i w jaki sposób osoba ta nabyła daną broń palną. Może umożliwić odkrycie struktur handlu bronią i wykrycie sprawców, a także pomóc rządowi wprowadzać skuteczne i ukierunkowane strategie w zakresie broni palnej. Obecnie nie jest jasne, czy organy państw członkowskich są w stanie systematycznie badać pochodzenie wszelkiej broni, którą konfiskują lub odzyskują; UE powinna im w tym pomóc poprzez ocenę obowiązującego podręcznika śledzenia i przeszkód w jego stosowaniu. Komisja rozważy konieczność przyjęcia wiążących zasad w tym obszarze w oparciu o międzynarodowy instrument umożliwiający śledzenie i międzynarodowe najlepsze praktyki opracowane zgodnie z międzynarodowymi normami ONZ w zakresie broni strzeleckiej (ISACS)⁵⁶. Wytyczne i zasady dotyczące śledzenia mogłyby obejmować wymóg wprowadzania istotnych informacji na temat skonfiskowanej broni palnej do systemu Interpolu do zarządzania rejestrowaniem i śledzeniem nielegalnej broni (iARMS)⁵⁷, który generuje również sprawozdania dotyczące ryzyka związanego z przedstawianiem się broni w ręce przestępców i ułatwia międzynarodowe wnioski o śledzenie.

Komisja dążyć będzie także do zwiększenia zdolności identyfikacji balistycznej. Ułatwianie wymiany informacji i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi pozwoli na szybsze rozprzestrzenianie się w całej UE nowych technik w tej dziedzinie egzekwowania prawa. Kolejną opcją byłoby ustanowienie centralnego internetowego katalogu udokumentowanych informacji dotyczących balistyki i rodzajów broni, który byłby prowadzony przez Europol i opierałby się na istniejącej tabeli odniesienia w zakresie broni palnej i sieci informacji balistycznych, prowadzonych przez Interpol, aby pomóc policji i służbom celnym identyfikować amunicję i broń.

5.4. Zadanie 4: Wzmocnienie środków odstrasżających od niewłaściwego wykorzystywania broni palnej

Osoby zamierzające popełnić przestępstwa i wykroczenia z użyciem broni palnej można powstrzymać skalą sankcji karnych, jednak kryminalizacja przestępstw jest bardzo zróżnicowana w całej UE: na przykład w sześciu państwach członkowskich nieoznakowanie broni palnej w miejscu produkcji nie jest przestępstwem karnym⁵⁸. Większa spójność przepisów państw członkowskich określających rodzaje przestępstw z wykorzystaniem broni palnej podlegających sankcjom karnym oraz poziom kar mogłaby przyczynić się do obniżenia popytu na nielegalnych rynkach. W oparciu o doświadczenia państw członkowskich oraz o ocenę tego, czy istniejące krajowe kary okazały się „skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające”⁵⁹, Komisja zbada potrzebę wprowadzenia uregulowań unijnych, w oparciu o art. 83 ust. 1 TFUE, obejmujących wspólne definicje przestępstw związanych z bronią palną i minimalne sankcje karne. Przestępstwa objęte wspólną definicją mogłyby obejmować nielegalną produkcję, handel, manipulowanie oznaczeniami, nielegalne posiadanie broni palnej i zamiar dostarczania broni palnej.

⁵⁶ <http://www.smallarmsstandards.org/>; iARMS to system Interpolu do rejestrowania i śledzenia nielegalnej broni – zob. zadanie 3.

⁵⁷ Instrument UE na rzecz Stabilności wspiera ciągły rozwój i wprowadzanie iARMS; obecnie uczestniczy w nim 12 państw członkowskich UE: Belgia, Republika Czeska, Hiszpania, Irlandia, Chorwacja, Węgry, Litwa, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Zjednoczone Królestwo; czternaste sprawozdanie Rady z postępów w realizacji strategii UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej i amunicji do tych rodzajów broni oraz nielegalnego handlu nimi (2012/II) (2013/C 138/03).

⁵⁸ Francja, Grecja, Irlandia, Niderlandy, Austria i Finlandia.

⁵⁹ Art. 16 dyrektywy Rady 91/477/EWG zmienionej dyrektywą 2008/51/WE.

6. PRIORYTET 4: BUDOWANIE LEPSZEGO OBRAZU WYWIADOWCZEGO

Skonfiskowana broń palna jest źródłem materiału dowodowego dotyczącego jej ewentualnego wykorzystania we wcześniejszych przestępstwach, ale prześledzenie jej historii może także wspomóc dochodzenia w powiązanych sprawach i w zakresie organizacji przestępczych⁶⁰. Obecnie rejestrowanie i śledzenie broni palnej w UE jest częściowe i niewystarczająco skoordynowane. Na przykład konfiskaty mogą być rejestrowane w bazach danych policji, ale nie służb celnych, lub odwrotnie, przy czym formaty danych i zasady dostępu do różnych unijnych systemów informatycznych, takich jak celny system zarządzania ryzykiem, system informacji celnej i system informacyjny Europolu nie są interoperacyjne⁶¹. Poniższe propozycje, w połączeniu z bardziej precyzyjnymi wytycznymi lub szkoleniami na temat sposobów pełnego wykorzystania systemów danych przez funkcjonariuszy organów ścigania w terenie przy dostępnym czasie i środkach, mogłyby wywrzeć realny wpływ na rozwiązanie tych problemów.

6.1. Zadanie 1: Zbieranie dokładniejszych i bardziej wyczerpujących danych dotyczących przestępstw związanych z bronią palną w UE i na świecie

Istniejące narzędzia informatyczne i źródła informacji powinny być wykorzystywane wspólnie i rozsądnie na poziomie operacyjnym na odpowiednich etapach dochodzeń w sprawach karnych. Systemy te mogą również umożliwić UE uzyskanie jaśniejszego ogólnego obrazu zjawiska przestępczości związanej z bronią palną. Komisja będzie zasięgać opinii Grupy Roboczej Europejskich Ekspertów ds. Broni Palnej, pojedynczych punktów kontaktowych w państwach członkowskich ds. handlu bronią palną, krajowych ośrodków koordynacji ds. nadzoru granic, organów sądowych, organów celnych, Interpolu, punktów kontaktowych programu działania ONZ w państwach członkowskich i w państwach trzecich oraz Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. UE powinna opracować plan gromadzenia danych na temat broni palnej i wytyczne dla użytkownika końcowego dotyczące wykorzystania efektu synergii oraz poprawy oceny przestępczości na poziomie krajowym. Plan ten będzie opierał się na pięciu głównych filarach.

Po pierwsze, państwa członkowskie muszą być w stanie przeprowadzać krajowe oceny ryzyka dotyczące broni palnej. Wprowadzenie skomputeryzowanego systemu archiwizacji danych dotyczących legalnie posiadanej broni palnej do końca 2014 r. (wymóg nałożony dyrektywą w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni⁶²) powinno pomóc państwom członkowskim w tym względzie, a państwa powinny wymieniać się doświadczeniami z tworzenia tych systemów w celu uniknięcia dublowania działań.

Po drugie, każda skonfiskowana lub odzyskana broń palna powinna być rejestrowana przez krajowych ekspertów ds. broni palnej w sposób wystarczająco szczegółowy pod względem technicznym, aby umożliwić jej śledzenie i określanie tendencji. Informacje te powinny być umieszczane w systemie informacyjnym Europolu. Kiedy służby celne przechwytyją jako pierwsze broń palną nielegalnie wwożoną na terytorium UE, są one zobowiązane do wprowadzenia podstawowych informacji do systemu informacji celnej⁶³ przed przekazaniem broni ekspertom ds. broni palnej. Eksperti ds. broni palnej powinni sprawdzać każdą skonfiskowaną broń palną w bazach danych zgubionej lub skradzionej broni palnej, w tym w

⁶⁰ UNODC, Digest of Organized Crime Cases, s. 103.

⁶¹ COM(2004) 376 Wzmocnienie współpracy policyjnej i celnej w Unii Europejskiej.

⁶² Art. 1 ust. 2) dyrektywy 2008/51/WE.

⁶³ Decyzja Rady 2009/917/WSiSW. Te podstawowe dane dotyczące miejsca konfiskaty i pochodzenia broni w CIS są przechowywane do celów celnych, mianowicie po to, aby lepiej wykrywać potencjalne przesyłki przemycanej broni palnej w drodze analizy ryzyka. W związku z tym CIS nie zawiera danych, które nie są istotne dla potrzeb celnych (np. kaliber).

systemie informacyjnym Schengen (SIS II) oraz iARMS. Należy zaktualizować krajowe aplikacje w obszarze egzekwowania prawa, tak aby urzędnik prowadzący sprawę mógł utworzyć, uaktualnić lub usunąć zapisy w ramach jednej transakcji („punkt kompleksowej obsługi”), co zapewni prawidłowość informacji przechowywanych w rejestrach krajowych, SIS II i iARMS. Europol, który ma dostęp do wszystkich systemów transgranicznych (celnego, SIS II i iARMS, jak również systemu informacyjnego Europolu), powinien gromadzić roczne statystyki, na podstawie zanonimizowanych danych, dotyczące ogólnej liczby konfiskat oraz informować o wszelkich stwierdzonych rozbieżnościach lub problemach w zakresie jakości danych.

Po trzecie, każde doniesienie o zagubieniu lub kradzieży broni palnej powinno skutkować wpisem w SIS II i iARMS. Wszystkie państwa członkowskie powinny zagwarantować wszystkim użytkownikom końcowym dostęp do istniejących narzędzi wyszukiwania informacji, które umożliwią im jednoczesne przeszukiwanie rejestrów krajowych, SIS II i iARMS i otrzymywanie wszystkich wyników na ekranie użytkownika.

Po czwarte, w celu bardziej ogólnej wymiany informacji na temat działalności związanej z nielegalną bronią palną państwa członkowskie powinny korzystać z dostępnych bezpiecznych sieci, takich jak narzędzie Europolu SIENA, umożliwiające krajowym oficerom łącznikowym Europolu udzielanie pomocy w dochodzeniach dotyczących innych działań przestępczych, takich jak handel narkotykami, mających związek z bronią palną⁶⁴.

Po piąte, na poziomie globalnym, Komisja będzie współpracować z Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przystępczości (UNODC) w celu określenia międzynarodowych szlaków nielegalnego handlu bronią palną i identyfikacji głównych węzłów działalności przestępczej, które należy uwzględnić w przyszłych działaniach unijnych i globalnych, przy pełnym wykorzystaniu istniejących narzędzi UE, w tym systemu zarządzania ryzykiem celnym. UE będzie wspierać uzupełniające wysiłki na rzecz poprawy systematycznego monitorowania przepływów broni do i ze stref konfliktów zbrojnych w celu wspierania pokoju i bezpieczeństwa na świecie.

6.2. Zadanie 2: Kierowanie szkoleń dotyczących egzekwowania prawa tam, gdzie są najbardziej potrzebne

Na podstawie wymogów operacyjnych CEPOL prowadzi obecnie - w ramach programu szkoleń dotyczących egzekwowania prawa⁶⁵ - „analizę słabych punktów” w celu identyfikacji potrzeb szkoleniowych w kontekście działań zmierzających do wyeliminowania ryzyka związanego z bronią palną. Szkolenia na poziomie krajowym i unijnym prowadzone po 2014 r. muszą zaspokajać te potrzeby. CEPOL powinien również współpracować z partnerami w państwach trzecich w zakresie szkoleń funkcjonariuszy organów ścigania, którzy zajmują się kwestiami broni palnej

7. WNIOSKI

W niniejszym komunikacie określono szereg sposobów na to, jak UE może pomóc państwom członkowskim usprawnić działania na rzecz zmniejszenia zagrożenia spowodowanego nielegalnym użytkowaniem broni palnej. Proponuje się w nim stworzenie zintegrowanej polityki na rzecz zarówno usprawnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego w zakresie

⁶⁴ COM(2012) 735 Zacieśnienie współpracy organów ścigania w UE – europejski model wymiany informacji (EIXM).

⁶⁵ COM(2013) 172 Komunikat w sprawie ustanowienia europejskiego systemu szkoleń w zakresie egzekwowania prawa.

broni palnej z korzyścią dla legalnych użytkowników, a także ograniczenia negatywnych skutków dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE płynących z niezgodnego z prawem wykorzystywania broni. Polityka ta powinna być wdrażana w drodze wielosektorowego zaangażowania, w tym władz lokalnych, branży przemysłu broni palnej, Stałej Międzynarodowej Komisji ds. Badania Broni Palnej, federacji legalnych użytkowników broni palnej, kadry medycznej, europejskich organizacji normalizacyjnych i Europejskiej Agencji Obrony, a także organów ścigania, w oparciu o najlepsze praktyki opracowane w ramach inicjatywy „podejście administracyjne”⁶⁶. Zadania te zostaną przeprowadzone w pełnej zgodności z prawami podstawowymi i wolnościami zapisanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym prawem do prywatności i do ochrony danych osobowych.

Komisja skonsultuje się z zainteresowanymi stronami, w tym z Parlamentem Europejskim i państwami członkowskimi w celu oceny różnych wariantów rozwiązania wskazanych problemów. W razie konieczności, oraz w oparciu o szczegółową ocenę wykonalności i wpływu na bezpieczeństwo, branżę przemysłu broni palnej i legalnych użytkowników broni palnej Komisja przedstawi w 2015 r. odpowiednie propozycje, w tym wnioski ustawodawcze⁶⁷.

⁶⁶ W programie sztokholmskim „Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli” (Dz.U. C 115 z 4.5.2010, s. 1) podkreślono potrzebę takiego podejścia w następujących słowach: „Najlepszym sposobem zmniejszenia poziomu przestępczości jest przyjęcie skutecznych środków służących zapobieganiu jakimkolwiek jej występowaniu [...] przez skorzystanie z podejścia multidyscyplinarnego, które obejmuje także przyjęcie środków administracyjnych i propagowanie współpracy między organami administracyjnymi”.

⁶⁷ Działania te będą się opierać na istniejących zasobach oraz będą pomyślane tak, by uniknąć konieczności zatrudniania nowych pracowników lub uruchamiania środków finansowych w Komisji lub którejkolwiek z agencji zdecentralizowanych.

ZAŁĄCZNIK 1 Priorytety i zadania

Priorytet	Zadanie	Organ odpowiedzialny (we współpracy z)	Harmonogram
1. Ochrona rynku legalnej cywilnej broni palnej	1. Wyjaśnienie, która broń palna jest niedozwolona, a która wymaga zezwolenia	COM (EFE, branża przemysłu broni palnej)	2015
	2. Ustanawianie norm unijnych w zakresie znakowania	COM (, branża przemysłu broni palnej, C.I.P., europejski organ normalizacyjny)	2015
	3. Uproszczenie przepisów dotyczących zezwoleń na broń palną	COM (państwa członkowskie, branża, właściciele)	2015
2. Ograniczenie przypadków przedostawania się broni palnej w ręce przestępców	1. Aktualizacja kontroli w odniesieniu do sprzedaży i nielegalnego wytwarzania broni palnej	COM (państwa członkowskie, Europol, Europejska Agencja Obrony)	2015
	2. Zapobieganie kradzieży i utracie	COM (państwa członkowskie, C.I.P branża przemysłu broni palnej)	2015
	3. Wykorzystanie działań zewnętrznych i procesu rozszerzenia do zmniejszenia zagrożenia przedostawania się broni z państw trzecich w ręce przestępców	ESDZ (COM, ONZ)	2013-2015
	4. Promowanie niszczenia jako preferowanego środka usuwania nadwyżek broni palnej	COM i ESDZ (Europejska Agencja Obrony)	2013-2015
Zwiększanie presji na nielegalne rynki	1. Wytyczne dla funkcjonariuszy organów ścigania	COM (państwa członkowskie, Europol)	2014-15
	2. Współpraca transgraniczna na rzecz udaremnienia nielegalnego posiadania broni palnej i obrotu	COM, ESDZ, państwa członkowskie i Europol	2013-2017
	3. Zacieśnianie współpracy w celu śledzenia broni palnej wykorzystywanej przez przestępców	COM (państwa członkowskie, Europol)	2015
	4. Wzmocnienie środków odstraszających od niewłaściwego wykorzystywania broni palnej	COM	2015

4. Budowanie lepszego obrazu wywiadowczego	1. Zbieranie dokładniejszych i bardziej wyczerpujących danych dotyczących przestępstw związanych z bronią palną w UE i na świecie	COM (państwa członkowskie, Europol)	2014-2017
	2. Kierowanie szkoleń dotyczących egzekwowania prawa tam, gdzie są najbardziej potrzebne	CEPOL (COM)	2014

ZALACZNIK 2 Statystyki

Produkcja cywilnej broni palnej w 2011 r. w UE-27 (sztuki) (świat kursywą)⁶⁸:

Ogółem: 1 974 156 (10 255 580)

Broń krótka: 806 645 (1 219 000)

Broń długa 1 167 511 (5 074 395)

Wywóz cywilnej broni palnej w 2011 r. w UE-27 (sztuki)⁶⁹:

Ogółem 1 200 941

Broń krótka 566 345

Broń długa 634 596

Przywóz cywilnej broni palnej w 2011 r. w UE-27 (sztuki)⁷⁰:

Ogółem: 195 382

Broń krótka: 25 958

Broń długa: 169 424

Wywóz cywilnej i wojskowej broni palnej w 2011 r. w UE-28 (wartość w EUR)⁷¹:

Ogółem: 931 633 044

Krajowe statystyki dotyczące legalnego posiadania broni i zabójstw popełnianych z użyciem broni palnej⁷²

	Legalnie posiadana broń na 100 osób	Zabójstwa z użyciem broni palnej na 100 000 osób	Samobójstwa z użyciem broni palnej na 100 000 osób
Belgia	17,2	0,68	1,96
Bułgaria	6,2	0,67	0,87
Republika Czeska	16,3	0,19	1,39
Niemcy	30,3	0,19	0,94
Dania	12	0,27	1,16

⁶⁸ Źródło: World Forum of Shooting Activities, marzec 2013 r., informacje z krajowych urzędów bezpieczeństwa broni; oficjalne dane z Belgii, Finlandii, Francji, Niemiec, Włoch, Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa, szacunki w przypadku pozostałych państw członkowskich.

⁶⁹ Eurostat.

⁷⁰ Eurostat. Szereg państw członkowskich nie przekazało informacji o żadnych wywozach pistoletów ani rewolwerów (Austria, Belgia, Bułgaria, Francja, Rumunia) i wojskowej broni palnej (Austria, Belgia, Bułgaria, Finlandia, Francja, Niemcy, Włochy, Rumunia).

⁷¹ Źródło: Instytut Badań nad Pokojem, Oslo.

⁷² Źródło: UNODC, badanie na temat broni lekkiej, www.gunpolicy.org; dane te można porównać z odpowiedziami na badanie Eurobarometru 383, w którym średnio 5% respondentów zadeklarowało posiadanie broni palnej, od 1% w Niderlandach do 18% na Cyprze.

	Legalnie posiadana broń na 100 osób	Zabójstwa z użyciem broni palnej na 100 000 osób	Samobójstwa z użyciem broni palnej na 100 000 osób
Estonia	9,2	0,24	1,57
Irlandia	8,6	0,48	0,56
Grecja	22,5	0,26	0,97
Hiszpania	10,4	0,2	0,42
Francja	31,2	0,06	2,33
Chorwacja	21,7	0,39	2,35
Włochy	11,9	0,71	0,81
Cypr	36,4	0,46	0,48
Łotwa	19	0,22	0,94
Litwa	0,7	0,18	1
Luksemburg	15,3	0,62	1
Węgry	5,5	0,07	0,72
Malta	11,9	0	1,68
Niderlandy	3,9	0,33	0,24
Austria	21,9	0,28	2,68
Polska	1,3	0,09	0,12
Portugalia	8,5	0,41	1,09
Rumunia	0,7	0,02	0,06
Słowenia	13,5	0,1	2,34
Słowacja	8,3	0,18	0,94
Finlandia	45,3	0,45	3,34
Szwecja	31,6	0,41	1,2
Zjednoczone Królestwo	6,5	0,07	0,18